

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2025 (As Per Syllabus Year June-2019)
Paniniy Siksha Prasist Sanskrit Chhand(Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનાં ચારમાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ સાથે સમજાવો. (૦૮)
- Que-1 (A) Explin with Reference to the Context: Two Out of Four (08)
- (૧) તા: ત્રિવિધાઃ ઋચઃ ।
- (૨) તિસ્રઃ એવ દેવતાઃ ઇતિ નૈરુક્તાઃ ।
- (૩) અગ્નિમીડે પુરોહિતં યજ્ઞસ્ય દેવમૃત્વિજમ્ ।
- (૪) વૈશ્વાનરઃ કસ્માદ્વિશ્વાન્નરા ત્રયતિ.... ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેના શ્લોકોનો સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો (કોઈપણ-બે) (૦૬)
- Que-1 (B) Translate with Explanation: Two Verses Out of four (06)
- (૧) છન્દઃ પાદૌ તુ વેદસ્ય, હસ્તૌ કલ્પોઽથ પઠ્યતે ।
- જ્યોતિષામયનં ચક્ષુઃ નિરુક્તં શ્રોત્ર મુચ્યતે ॥
- (૨) ઉદાત્તશ્ચાનુદાત્તશ્ચ સ્વરિતશ્ચ સ્વરાસ્ત્રયઃ ।
- હસ્વો દીર્ઘઃ પ્લુત ઇતિ કાલતો નિયમા અચિ ॥
- (૩) માધુર્યમક્ષર વ્યક્તિઃ પદચ્છેદસ્તુ સુસ્વરઃ ।
- ધૈર્યં લયસમર્થં ચ ષડેતે પાઠકા ગુણાઃ ॥
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનાં યાસ્ક અનુસાર નિર્વચન આપો (૦૮)
- Que-2 (A) Give etymology according to Yaska any two of the following. (08)
- (૧) જાતવેદસ્ । (૨) વાક્ । (૩) વીરઃ । (૪) આદિત્યઃ ।
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદના લક્ષણ આપો. (૦૬)
- Que-2 (B) Give the definition of any two metres of following. (06)
- (૧) માલિની । (૨) હરિણી । (૩) આર્યા । (૪) મન્દાક્રાન્તા ।
- પ્રશ્ન-૩ “વર્ણા જ્ઞાનફલમ્” પાણીનીય શિક્ષા ને આધારે ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Que-3 Discuss according to પાણીનીય શિક્ષા- “વર્ણા જ્ઞાનફલમ્” (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કે સ્વીકારેલા નિર્વચનનાં સિદ્ધાંતોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો.
- Que-3 Discuss with illustrations the principles of etymology accepted by Yaska.

- પ્રશ્ન-૪ ઇંદ શાસ્ત્રનાં 'છ' પ્રત્યયોનાં નામ જણાવી તેની સવિસ્તૃત માહિતી આપો. (૧૪)
- Que-4 Name the 'six' suffixes of Prosody (Chhanda Shastra) and provide detailed information about them. (14)

અથવા / OR

- પ્રશ્ન-૪ શાર્દૂલવિક્રીડિત અને શિખરીણી ઇંદનાં લક્ષણ-બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો.
- Que-4 Describe the definition-structure and Examples metres of શાર્દૂલ વિક્રીડિતમ્ and શિખરિણી ।
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short notes on any two of the following. (14)
- (૧) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ
Classification of gods according to Yaska.
- (૨) પાણીનીય શિક્ષા મુજબ ઉત્તમ પાઠકનાં લક્ષણો.
Characteristics of an excellent student according to Panini's Shiksha.
- (૩) ઇંદ શાસ્ત્રમાં મર્કટી પ્રસ્તાર વર્ણન.
Description of the "Markati Prastara" in Chhanda Shastra.
- (૪) પાણીનીય શિક્ષાનું મહત્વ
Importance of Panini's Shiksha.
